

Keskeisen sisällön kertova teksti ja kysymyksiä 4.-6.-luokkalaisille tai S2-opetukseen teollistumisesta

Inkeri Sutela

Maailmanperintö Verla

Verlan tehdas ympäristöineen on hyväksytty osaksi maailmanperintöä, koska se kertoo, millaista teollisuus ja tehdastyö oli aikaisemmin. Verlan kylä sijaitsee Kouvolassa Pohjois-Kymenlaaksossa, noin 160 km Helsingistä.

Verlankosken partaalle perustettiin puuhiomo ensimmäistä kertaa vuonna 1872. Noihin aikoihin Suomi alkoi teollistua. Teollistuminen oli alkanut Englannista jo 1700-luvulla, mutta kesti jonkin aikaa ennen kuin keksinnöt levisivät muualle Eurooppaan. Tehtaita perustettiin Suomessa usein koskien luo, koska niistä saatiin koneisiin energiaa. Raaka-aine eli tukit voitiin myös kätevästi uittaa tehtaalle vettä pitkin. Tehdas toimi Verlassa vuoteen 1964 asti.

1) Miten puu / tukit kuljetettiin Verlaan?

- a) rekka-autoilla
- b) junalla
- c) uittamalla
- d) kantamalla

2) Mistä saatiin voima Verlan tehtaan koneisiin?

- a) tuulesta
- b) auringosta
- c) höyrykoneesta eli polttamalla puuta tai hiiltä
- d) koskesta eli vesivoimasta
- e) ydinvoimasta

Suomessa metsäteollisuus ja puutuotteet ovat olleet tärkeitä, koska Suomessa on paljon metsää. Ensimmäisen kerran Suomesta tuli merkittävä tuottaja maailmanmarkkinoilla jo 1600-luvulla, kun puusta poltettiin tervaa. Tervaa tarvittiin esim. purjelaivojen köysistöihin. Seuraava merkittävä tuote oli sahatavara: laudat ja lankut.

Paperia tehtiin aluksi lumpuista eli vanhoista vaatteista. Kun paperia tarvittiin yhä enemmän, lumpuista tuli pulaa. Sitten 1800-luvulla keksittiin, että pahvia ja paperia voitiin valmistaa puusta. Pahviin tarvittiin vain puuta ja vettä. Jos haluttiin valmistaa paperia, tarvittiin puun ja veden lisäksi kemikaaleja. Verlassa ei kuitenkaan tehty paperia, vaan pelkkää ainoastaan ja puuhioketta, jota voitiin sitten käyttää muualla paperitehtailla raaka-aineena.

3) Mistä pahvia valmistettiin Verlassa?

- a) puusta ja vedestä
- b) selluloosasta ja kemikaaleista
- c) lumpuista eli vanhoista vaatteista ja vedestä

Verlan tehtaalla työskenteli enimmillään yhteensä noin 150 miestä ja naista. Tehtaalaiset perheineen asuivat tehtaan lähellä pienissä mökeissä tai tehtaan rakentamissa kasarmeissa. Näin tehtaan ja Verlankosken ympärille muodostui tehdaskylä. Tehtaan johtajaa kutsuttiin patruunaksi.

Verlan pahvia käytettiin mm. kirjan kansiin ja erilaisiin laatikoihin, koteloihin ja rasioihin. Muovia ei ollut tuolloin vielä keksitty, joten monet pakkaukset olivat pahvia tai paperia.

- 4) Missä Verlan tehtaan työntekijät asuivat
 - a) luolissa tai teltoissa
 - b) puutaloissa tehtaan lähellä
 - c) tiili- tai betonitaloissa kaupungissa, mistä he autoilivat töihin

- 5) Miten ostokset pakattiin yleensä 1800-luvulla?
 - a) muovikääreisiin
 - b) paperipusseihin tai pahvirasioihin
 - c) puulaatikoihin tai saviruukkuihin

Oikeat vastaukset:

- 1) c
- 2) d
- 3) a
- 4) b
- 5) b